

Parlamentul
Republicii
Moldova

BULETIN OCTOMBRIE

Moment istoric: Parlamentul Republicii Moldova și Congresul SUA au semnat un acord de colaborare.

Schimb de bune practici între administrațiile parlamentare ale statelor membre APCE.

56 de vizite de informare la Parlament au avut loc pe parcursul lunii octombrie, la care au participat circa 1300 de oameni din diferite localități ale țării.

Moment istoric: Parlamentul Republicii Moldova și Congresul SUA au semnat un acord de colaborare

Parlamentul Republicii Moldova și Parteneriatul pentru Democrație din cadrul Camerei Reprezentanților a Congresului Statelor Unite ale Americii au încheiat un Acord de colaborare. Documentul a fost semnat de Președintele Parlamentului, Igor Grosu, și Președintele Parteneriatului pentru Democrație, kongresmanul David Price.

Documentul stabilește intenția celor două instituții de a institui un parteneriat în vederea schimbului de experiență și bune practici în domeniul legislativ, precum și cooperarea prin programe de instruire destinate membrilor și angajaților instituțiilor parlamentare. Acordul va facilita, la modul practic, o interacțiune permanentă între deputați atât la nivel de comisii parlamentare, cât și în cadrul grupurilor de prietenie, iar la nivel de secretariate se va materializa prin participări la instruirii, schimb de delegații, implementarea tehnologiilor noi informaționale în procesul legislativ.

Schimb de bune practici între administrațiile parlamentare ale statelor membre APCE

Secretariatul Parlamentului își propune realizarea, în următoarea perioadă, a unui schimb de experiență și bune practici în domeniul acordării suportului necesar activității parlamentare cu instituțiile europene. Subiectul a fost discutat de către Secretarul general al Parlamentului, Tamara Gheorghîța, cu omologii săi din țările membre ale Consiliului Europei, în cadrul Reuniunii Secretarilor generali ai Parlamentelor membre APCE.

La eveniment s-a mai discutat despre consecințele agresiunii Federației Ruse împotriva Ucrainei pentru instituțiile parlamentare și cooperarea interparlamentară. Un alt subiect abordat s-a referit la mecanismele și instrumentele de ecologizare a funcționării parlamentelor și a procedurilor parlamentare, inclusiv în contextul crizei energetice.

Bilanțul activității parlamentare și al procesului legislativ

ACTIVITATEA COMISIILOR PERMANENTE

octombrie 2022

 38
rapoarte

 7
corapoarte

 106
avize

Parlamentul Republicii Moldova

PROCES LEGISLATIV

octombrie 2022

 22
legi și hotărâri
adoptate

 15
acte aprobate
în prima lectură

 21
proiecte noi intrate în
procedură legislativă

Ședințe plenare

- La propunerea Guvernului, Parlamentul a adoptat Hotărârea privind prelungirea stării de urgență în Republica Moldova cu 60 de zile, începând cu 7 octombrie.
- Proiectul de lege care prevede asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală și violența în familie a fost votat în prima lectură.
- Au fost aprobate în prima lectură modificări legislative care au scopul de a îmbunătăți mecanismele de protecție împotriva discriminării.
- Parlamentul a votat pentru modificarea componenței nominale a unor delegații la organizațiile parlamentare internaționale și bilaterale.
- Lucrările de construcție a apeductului magistral Chișinău-Strășeni-Călărași și de dezvoltare a infrastructurii pentru gestionarea apei potabile vor fi declarate de utilitate publică de interes național. Proiectul de lege a fost aprobat de Parlament în prima lectură.
- Republica Moldova va beneficia de un grant în valoare de 900 de mii de euro pentru acoperirea retroactivă a cheltuielilor suportate de către sistemul de sănătate în vederea acordării asistenței medicale refugiaților din Ucraina. Parlamentul a ratificat Acordul cu Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei.
- Legea cu privire la Procuratură a fost ajustată la recomandările Comisiei de la Veneția.
- Au fost adoptate modificări la Legea privind Zona Antreprenoriatului Liber - Parcul de Producție „Valkaneș”, care au drept scop impulsivarea activității investiționale, economice și de producere în sudul țării.
- Legislativul a adoptat în lectura a doua proiectul de lege care prevede extinderea atribuției de

autentificare a procurilor de către secretarii consiliilor locale.

- Legislativul a votat pentru modificarea Hotărârii cu privire la zilele comemorative, zilele de sărbătoare și la zilele de odihnă în Republica Moldova. Astfel, în țara noastră va fi marcat anual Festivalul Național al Prunei.
- Deputații au aprobat în lectura a doua inițiativa legislativă care prevede excluderea accizelor la importul motocultoarelor și a tractoarelor agricole și forestiere, indiferent de perioada lor de exploatare.
- Parlamentul a adoptat un proiect de lege care prevede instituirea Serviciului de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile.

- Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” a fost aprobată de Parlament. Proiectul a fost susținut de 52 de parlamentari.
- Calitatea datelor privind statistica datoriei sectorului public și a gestionării datoriei de stat a Republicii Moldova va fi îmbunătățită și adusă în conformitate cu bunele practici internaționale în domeniu. Deputații au votat în lectura a doua proiectul de modificare a Legii cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat și a Legii privind achizițiile publice.
- Republica Moldova va avea acces la sistemul european de informații privind vehiculele și permisele de conducere (EUCARIS). Parlamentul a adoptat inițiativa legislativă care prevede aderarea țării noastre la Tratatul cu privire la Sistemul european de informații privind vehiculele și permisele de conducere.
- Unitățile cu autonomie financiară și unitățile bugetare vor distribui plățile salariale la

conturile salariațiilor prin intermediul serviciului guvernamental de plăți electronice „MPay”. Deputații au votat în lectura a doua proiectul de modificare a Legii salarizării și a Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

- Deputații au aprobat în prima lectură un proiect de lege care reglementează modalitățile prin care proprietarii construcțiilor hidrotehnice își pot exercita dreptul de folosință asupra terenului fondului apelor.
- În lectură finală a fost aprobat proiectul de modificare a Legii cu privire la rețeaua ecologică și a Legii privind evaluarea impactului asupra mediului.
- O inițiativă legislativă care va avea drept rezultat majorarea numărului beneficiarilor de asistență juridică garantată de stat a fost votată în prima lectură de Parlament.

- Activitățile nucleare sau radiologice, care produc expunere la radiații ionizate a personalului și populației, vor fi reglementate prin lege. Proiectul de lege cu privire la cerințele de bază în securitatea radiologică a fost adoptat de Parlament.
- Proiectul de modificare a Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova a fost votat în prima lectură de 54 de deputați. Printre prevederile documentului figurează majorarea orelor de maximă audiență pentru serviciile de televiziune.
- Parlamentul a votat în prima lectură un proiect de modificare a Legii cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, care ajustează valorile ce servesc drept criterii pentru definirea statutului întreprinderilor micro, mici și mijlocii. Ca rezultat, va crește numărul de firme cu statut de IMM, care permite accesarea asistenței de dezvoltare.

- Deputații au aprobat mai multe modificări legislative cu scopul clarificării exacte a tipurilor de lucrări care vor putea fi realizate fără certificat de urbanism și fără autorizație de construire.
- A fost aprobat un proiect de lege prin care va fi simplificată procedura de autorizare a lucrărilor de întreținere a vegetației din spațiile verzi.
- Conturile bancare sau de plăți vor putea fi deschise de către persoanele juridice și fizice în baza unei proceduri simplificate. Modificările Codului fiscal au fost votate de Parlament în lectura a doua.
- Parlamentul a votat în prima lectură un proiect ce va alinia legislația națională cu privire la reproducerea artificială la directivele europene.
- Printr-o hotărâre de Parlament, a fost constituit Grupul parlamentar pentru susținerea Belarus Democrat.

- Cadrul legislativ privind creditarea nebancaară a fost îmbunătățit.
- Parlamentul a aprobat schimbarea destinației unor terenuri pentru construcția obiectivelor sociale și educaționale.
- Lucrările de construcție a apeductului magistral Chișinău-Strășeni-Călărași au fost declarate de utilitate publică.
- Un microbuz donat de parteneri români unei localități din raionul Florești va fi scutit de plata drepturilor de import.
- Parlamentul a votat pentru majorarea numărului beneficiarilor de asistență juridică garantată de stat.
- Republica Moldova va primi un grant în valoare de 12,4 milioane de euro pentru reabilitarea energetică a spitalelor, școlilor și grădinițelor.

CONSULTĂRI / AUDIERI PUBLICE

04.10

Comisia protecție socială, sănătate și familie, cu sprijinul proiectului moldo-elvețian Mensana – „Suport pentru reforma serviciilor de sănătate mintală în Moldova”, a desfășurat consultări publice asupra proiectului de lege privind sănătatea și bunăstarea mintală. Scopul proiectului este de a actualiza cadrul legislativ în domeniul sănătății mintale, propunând o viziune multisectorială, în concordanță cu prevederile internaționale legate de protecția drepturilor omului.

05.10

- Comisia drepturile omului și relații interetnice, în contextul realizării funcției de control parlamentar stabilit în Planul de acțiuni pentru anul 2022, a întreprins o vizită inopinată la Centrul de plasament pentru persoane vârstnice și persoane cu dizabilități din municipiul Chișinău.
- Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media a organizat consultări publice asupra proiectului de lege pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova.

- 11.10 Proiectul de modificare a Codului vamal, Codului fiscal și Legii cu privire la tariful vamal, care prevede eliminarea regimului duty-free, a fost supus consultărilor publice, pe platforma Comisiei economie, buget și finanțe.

12.10

- Comisia securitate națională, apărare și ordine publică a organizat consultări publice asupra conceptului proiectului de lege pentru modificarea Legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și a Legii privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor.
- Comisia administrație publică a organizat consultări publice asupra proiectului de lege care vizează modificarea Legii privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice.

18.10

- Comisia protecție socială, sănătate și familie a desfășurat consultări publice asupra proiectului de lege cu privire la serviciile alternative de îngrijire a copilului și Regulamentul Sanitar.

- Comisia mediu și dezvoltare regională a desfășurat cea de-a doua rundă de audieri publice referitor la progresul realizării recomandărilor care vizează cadrul instituțional, normativ și regulator aferent domeniului exploatării miniere, formulate în Raportul Comisiei de anchetă a Parlamentului Republicii Moldova privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile și determinarea impactului asupra mediului.

21.10

- Președinta Comisiei administrație publică, Larisa Voloh, și vicepreședinta Comisiei mediu și dezvoltare regională, Ina Coșeru, au organizat consultări publice asupra proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (Codul funciar, Legea privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura ș.a.).

24.10

- Comisia juridică, numiri și imunități a organizat audieri publice privind proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală și violența în familie).

25.10

- Deputații din cadrul Grupului de lucru pentru combaterea spălării banilor și fraudei bancare au invitat reprezentanții mediului bancar, organelor de control, sectorului civil la discuții privind îmbunătățirea cadrului legal în domeniu și elaborarea recomandărilor pentru instituțiile relevante. Întâlnirea a avut loc după ce membrii grupului s-au autosesizat pe marginea raportului „Republica Offshore” al Comitetului Consultativ Independent Anticorupție, constituit anul trecut prin decret prezidențial.

26.10

- Comisia administrație publică, în sensul exercitării controlului parlamentar, a organizat audieri publice cu privire la calitatea serviciilor publice prestate cetățenilor.

- Comisia agricultură și industrie alimentară a desfășurat consultări publice asupra proiectului de lege nr. 320 din 21.07.2022 pentru modificarea unor acte normative, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către deputatele Ina Coșeru și Larisa Voloh.

28.10

- Comisia administrație publică a organizat o masă rotundă în cadrul căreia a fost prezentat și consultat public Conceptul elaborat al Strategiei de Reformă a Administrației Publice din Republica Moldova 2023-2030.

31.10

- Provocările cu care se confruntă sectorul de producere a energiei regenerabile și identificarea posibilelor soluții de depășire a acestora au fost discutate, pe platforma Comisiei economie, buget și finanțe, cu producătorii de energie.

- Comisia juridică, numiri și imunități a organizat patru runde de audieri publice pe marginea proiectului Codului electoral al Republicii Moldova și a cadrului electoral conexe, la care participanții au discutat despre prevederile inițiativei legislative.

EVENIMENTE

4-11 octombrie

Parlamentul a găzduit o expoziție de fotografii dedicate Zilei mondiale a sănătății mintale, organizată de Comisia protecție socială, sănătate și familie în colaborare cu proiectul moldo-elvețian MENSANA.

7 octombrie

A fost lansat primul Program de cooperare în domeniul combaterii dezinformării și promovării democrației „Triunghi pentru Democrație”. Programul „Triunghi pentru Democrație” este parte a activităților incluse sub egida Memorandumului de cooperare dintre Parlamentul Republicii Moldova și Parlamentul European, semnat anul trecut.

5 octombrie

De ziua lor profesională, un grup de profesori din toată țara au fost distinși cu Diplome ale Parlamentului. Distincțiile le-au fost acordate de către Președintele Parlamentului, Igor Grosu, în semn de apreciere și recunoștință pentru contribuție substanțială la dezvoltarea procesului educațional, profesionalism și devotament în activitate didactică, merite deosebite în formarea și educarea noilor generații.

10-11 octombrie

Parlamentul a găzduit Atelierul privind bugetarea de gen, organizat de Ambasada Republicii Austria în Moldova, Parlamentul Republicii Austria și UN Women.

11-19 octombrie

Parlamentul a găzduit, cu ocazia Hramului orașului Chișinău, o expoziție de lucrări de pictură și grafică ale studenților de la Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea Urbanism și Arhitectură, intitulată „Chișinăul de altădată”.

25 octombrie

Parlamentul a găzduit ceremonia de deschidere a programului Moldova Model United Nations 2022. La program participă 60 de tineri care joacă rolul de delegați din diferite țări și încearcă să rezolve problemele lumii reale cu politicile și perspectivele țării lor desemnate.

20-31 octombrie

Parlamentul a găzduit o expoziție de pictură cu genericul „Culorile prieteniei: SUA și Republica Moldova”, care a conținut lucrări din colecția artistului plastic Ion Moraru. Evenimentul a fost organizat cu prilejul marcării a 30 de ani de la stabilirea relațiilor diplomatice dintre țara noastră și Statele Unite ale Americii.

21 octombrie

Prima instruire pe Platforma Femeilor Deputate din Parlamentul de legislatura a XI-a a fost dedicată comunicării strategice, discursului public și personal branding. Deputatele au aflat mai multe de la Vera Nastasiu despre construcția unui discurs public

VIZITE ÎN PARLAMENT

01.10 Președintele Parlamentului, Igor Grosu, a avut o întâlnire cu ministrul Apărării Naționale al României, Vasile Dîncu. În cadrul întâlnirii, oficialii au discutat despre provocările de securitate cu care se confruntă Republica Moldova și întreaga regiune ca urmare a agresiunii ruse față de Ucraina.

13.10 Speakerul Igor Grosu a avut o întâlnire cu Ib Petersen, directorul executiv adjunct al Fondului Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA), în cadrul căreia a discutat despre provocările prin care trece Republica Moldova.

08.10 Președintele Parlamentului, Igor Grosu, a participat la discuțiile organizate în cadrul summitului „RePatriot”, la care au fost prezentate oportunitățile de investiții în Republica Moldova oamenilor de afaceri români din toată lumea. Evenimentul s-a desfășurat în premieră la Chișinău și a reunit antreprenori care au abordat provocările majore ce influențează mediul de afaceri.

14.10 Oportunitățile de intensificare a dialogului cu societatea civilă, discutate de Președintele Parlamentului, Igor Grosu, cu reprezentanții mai multor ONG-uri din țară. Discuțiile s-au axat pe identificarea unor instrumente de intensificare a dialogului cu reprezentanții societății civile din diverse domenii. De asemenea, a fost menționat efortul oferit de reprezentanții societății civile în vederea consolidării democrației parlamentare, precum și în implementarea agendei de integrare europeană a Republicii Moldova.

17.10 Președintele Parlamentului Republicii Moldova, Igor Grosu, s-a întâlnit cu Președinta Georgiei, Salome Zurabișvili. Oficialii au discutat despre aspirațiile europene ale celor două state.

18.10 Șeful legislativului, Igor Grosu, a avut o întrevedere cu Președintele Camerei Deputaților a Parlamentului Republicii Cehe, Markéta Pekarová Adamová, care s-a aflat într-o vizită oficială în Republica Moldova în perioada 17-19 octombrie. Subiectul principal al discuțiilor l-a constituit integrarea europeană a Republicii Moldova. Oficialii au discutat și despre intensificarea dialogului interparlamentar dintre cele două țări.

24.10 Aflați într-o vizită la Chișinău, membrii Comisiei pentru buget a Bundestagului Republicii Federale Germania au avut o întrevedere cu vicepreședintele

Parlamentului Mihail Popșoi. Oficialii au discutat despre situația de securitate din regiune, precum și despre prioritățile Parlamentului de legislatura a XI-a.

25.10 Vicepreședintele Parlamentului Mihail Popșoi a discutat cu Représentantul Special al Președintelui în exercițiu al OSCE pentru reglementare transnistreană, Thomas Mayr-Harting. Oficialii au discutat despre procesul de reglementare transnistreană în contextul situației de securitate din regiune și a crizei energetice cu care se confruntă țara noastră.

27.10 Președintele Parlamentului, Igor Grosu, s-a întâlnit cu Președintele Republicii Bulgaria, Rumen Radev. În cadrul discuțiilor oficialii au abordat diverse teme de actualitate, printre care figurează criza energetică, procesul de integrare europeană a Republicii Moldova, precum și oportunitățile de intensificare a colaborării moldo-bulgare.

27.10 Secretarul general al Parlamentului, Tamara Gheorghiuța, a avut o întâlnire cu Ambasadorul Statului Israel în Republica Moldova, Joel Lion. În cadrul întâlnirii oficialii au discutat aspecte referitoare la consolidarea relațiilor între administrațiile parlamentare din cele două țări, transferul de expertiză, precum și posibilități de inițiere a unor proiecte comune între instituțiile parlamentare.

28.10 Președintele Parlamentului, Igor Grosu, a discutat cu Majestatea Sa Margareta, Custodele Coroanei Române, și Alteța Sa Regală, Principele Radu, aflați într-o vizită la Chișinău. Șeful legislativului a mulțumit Majestății Sale pentru suportul imens al României în parcursul european al Republicii Moldova și a menționat că, pe lângă proiectele culturale și de infrastructură, se dorește și consolidarea legăturilor investiționale cu România.

VIZITE ÎN STRĂINĂTATE

10.10-14.10 Delegația Parlamentului Republicii Moldova a mers la sesiunea de toamnă a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei (APCE). Reuniunea a avut loc la Strasbourg, în perioada 10-14 octombrie. Din delegație au făcut parte vicepreședintele Parlamentului Mihail Popșoi și deputații Ion Groza și Natalia Davidovici.

20.10 A avut loc al 103-lea Seminar Rose-Roth al Adunării Parlamentare NATO, la care au participat deputații Radu Marian și Ion Șpac.

25.10 La Zagreb, a fost organizat primul Summit parlamentar „Platforma Internațională Crimeea”, unde a participat Președintele Parlamentului, Igor Grosu. În cadrul evenimentului au fost abordate aspecte multiple ale situației actuale de securitate din Ucraina și posibilitățile parlamentelor naționale și instituțiilor parlamentare internaționale de a-și aduce contribuția la domeniile prioritare de activitate ale Platformei.

VIZITE DE INFORMARE LA PARLAMENT

Pe parcursul lunii octombrie, la Parlament au avut loc 56 vizite de informare, cu participarea a circa 1300 de vizitatori din Chișinău și din raioanele Anenii Noi, Bălți, Edineț, Ștefan Vodă, satele Gaidar (UTAG), Holercani (Criuleni) și Văsieni (Ialoveni). Din numărul total de vizitatori, circa 100 de persoane au fost vârstnici din Chișinău, Șoldănești, Rezina, Orhei, Leova, Basarabeasca, Comrat și Strășeni.

ACTIVITĂȚI SECRETARIAT

Secretariatul Parlamentului își propune realizarea, în următoarea perioadă, a unui schimb de experiență și bune practici în domeniul acordării suportului necesar activității parlamentare cu instituțiile europene. Subiectul a fost discutat de către Secretarul general al Parlamentului, Tamara Gheorghîța, cu omologii săi din țările membre ale Consiliului European, în cadrul Reuniunii Secretarilor generali ai Parlamentelor membre APCE.

„Vă doresc ca, pe parcursul acestor trei luni de stagiu, să vă dezvoltați abilitățile și cunoștințele pe care le aveți, dar și să preluați altele noi de la funcționarii Parlamentului. Sper ca, până la finalul acestei perioade, să vă realizați așteptările pe care le aveți”, a menționat Secretarul general al Parlamentului, Tamara Gheorghîța, la evenimentul de inaugurare a Programului de stagii, menționând că legislativul este o instituție care apreciază tinerii motivați și încurajează implicarea lor în activități civice.

Timp de trei luni, cât va dura programul de stagii, tinerii vor fi inițiați în activitatea Parlamentului și vor fi implicați în realizarea activităților direcției, conform specializării, prin punerea în aplicare a cunoștințelor dobândite în timpul anilor de studii. În toată această perioadă stagiarii vor fi ghidați de câte un coordonator, iar la finalul stagiului tinerii vor primi certificate de realizare a stagiului în cadrul Parlamentului Republicii Moldova.

Anual, Parlamentul Republicii Moldova oferă stagii de pregătire în cadrul Secretariatului pentru a contribui la pregătirea profesională a tinerilor și la înțelegerea mecanismului de lucru al instituției parlamentare. Programul de stagii își propune cultivarea educației parlamentare și consolidarea mecanismelor de implicare a tinerilor în procesul decizional.

Parlamentul Republicii Moldova